

Vysoká škola: Pedagogická fakulta JU

Katedra českého jazyka a literatury

Aprobace: Učitelství pro ZŠ (Čj-Hv)

Datum odevzdání posudku: 20. 5. 2008

Vedoucí diplomové práce

doc. PaedDr. Jaroslav Toman, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martina Drijverová a její literární tvorba pro děti (autorský portrét)

(téma)

J. Sedláčková se v práci pokusila vytvořit autorský portrét občasné významné české spisovatelky pro děti a mládež Martiny Drijverové. Zaměřila se především na zkoumání její společenské prózy ze života dětí, pohádkové tvorby a dalších žánrů, zastoupených uměleckonaučnou literaturou a žánrem fantasy. Gros této práce měla představovat literárněvědná analýza a interpretace 14 vybraných děl, opřená o vlastní čtenářský zážitek a hodnotící soud, o jejich teoreticko-kritickou reflexi, s přihlédnutím k dětskému aspektu. Každý žánrový oddíl je uveden charakterizačním přehledem. V rámci genealogického uspořádání diplomantka zachovává chronologický postup.

Za nejzávažnější nedostatek považuji dominanci reproduktivního a téměř diletantského přístupu, projevujícího se značnou závislostí na interpretovaných textech (deskriptivní naraci jejich obsahu, syžetu či děje), přemírou citací textových ukázek nebo sekundárních pramenů na úkor analýzy a hodnocení i menší literárněvědnou erudicí. Například při rozboru knih diplomantka nepřihlédla k žádné jejich recenzi (publikované v časopisu Zlatý máj, Ladění, Tvořivá dramatika, případně v konferenčních sbornících). Postrádám rovněž kritérium výběru sledovaných děl. Budí totiž zdání nahodilosti.

Relativně zdařilý úvod do příběhové prózy M. Drijverové, zahrnující výčet titulů a jejich tematiku, tvůrčí pojetí a stručnou, leč výstižnou charakteristiku, je příliš „zahlcen“ citacemi odborné literatury a bibliografickými údaji. Zevrubnější analýzou (byť doslova přejatou) z ní vybočuje umělecky objevná próza *Zajíc a sovy*. Určitě by si zasloužila samostatnou reflexi. Proč byla opomenuta?

Při interpretaci trilogie *Táta k příštím Vánocům*, *Táta pro radost a pro zlost* a *Táta nemá smutky rád*, navozující komparativní přístup, se diplomantce podařilo vystihnout psychické a sociální „zraní“ dívčí hrdinky, modelové situace a vztahy, dětský aspekt i některé typické rysy autorčiny tvůrčí koncepce a poetiky. Hodnoticimu pohledu tu zabraňuje podrobná reprodukce obsahu. Objevuje se v ní několik nejasností: Na jaký hudební nástroj hrála Jana na koncertě? Jak se ztratila Katka?

Interpretace příběhu *Kryštof a Karel* je nepovedená. Výpověď se stává subjektivní, stylizace neobratnou, méně srozumitelnou, vytrácí se zřetel k dětskému čtenáři, závěr je polovičatý. Řešitelka ignoruje důležitou skutečnost: dětský hrdina se ocitá v nemocničním prostředí.

Také dialog s prózami *Nekonečné prázdniny* a *Sísa Kyselá* se zužuje na pouhou reprodukci obsahu a klišé. V prvním případě tu schází hlubší analýza interpersonálních vztahů a etických hodnot. Pisatelka práce vystihla hlavní myšlenku příběhu, zosobněnou dívčí postavou, totiž prolnutí reality a fantazie jako únik z osamění. Neobvyklý způsob „pomsty“ (proměna hrdiny ve vzorného žáka) však zůstává nepovšimnut. Při analýze románu s dívčí hrdinkou (nikoli dívčího románu) *Už neposlouchám za dveřmi* na pozadí převyprávěné dějové linie J. Sedláčková sleduje vývojové peripetie hlavní protagonistky, její komplikovaný přerod v čínorodého, samostatného a dospělého člověka. Postřehuje i řadu poetologických osobitostí (užití hovorového jazyka jako charakterizačního prostředku, výskyt detailních popisů aj.).

Při interpretaci novely *Dům pro Martany* diplomantka prokázala pochopení její ideje, etického vyznění, ale též instruktivní a osvětové intence. Zobečňující závěr má hodnotící ráz.

Ve srovnání s reflexí příběhové prózy je interpretace pohádkové tvorby M. Drijverové odbytá, nedotažená a obsahově nevyvážená. V její vstupní charakteristice dochází k obdobným pochybením. Pisatelka se bez jakéhokoli vysvětlení podrobněji zmiňuje o zvířecí pohádce nebo vlastní hodnocení nahrazuje citací. V této souvislosti by měla teoreticky poučeně odlišovat tzv. pohádky klasické (folklorního typu) a moderní (autorské). Nejsou *Příběhy hradů a zámků* de facto pověsti?

Úryvek z nedokončené a nepublikované knihy *Holčička a šála* patří spíše do přílohy. Měl by být nahrazen jiným, reprezentativním dílem.

Interpretace dalších dvou pohádkových knížek (*Národní pohádky pro malé děti* a *Tamarin a pomeranč*) je zcela nepostačující, povrchní a torzovitá, neumožňuje komparaci a nepřináší žádné novum. Citelně tu chybí tu hodnotící měřítko volby.

V názvu třetího oddílu a zejména při interpretaci vybraných děl se projevila naprostá nejasnost v chápání uměleckonaučného žánru, mylně zaměňovaného za literaturu naučnou, historickou, eventuálně užitkovou (instruktivní). Návodná kniha *Máme doma zvířata* má také prožitkovou a formativní dimenzi. Uměleckonaučná publikace *České dějiny očima psa aneb Co bylo to bylo* by si zasloužila důkladnější a komplexnější analýzu. Poměrně zdařilá je rovněž interpretace příběhu *Rytířovo koplí*, s postižením žánrových znaků fantasy literatury a s precizujícím interview s autorkou.

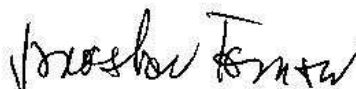
Z hlediska cíle diplomového úkolu (vytvořit autorský portrét M. Drijverové) je nejpřínosnější závěrečná kapitola. Ale i v ní je přeceněna společenská próza ke škodě ostatních žánrů.

Zajímavé jsou rozhovory se spisovatelkou, vhodně dotvářející její tvůrčí profil. Některé její odpovědi převzaté z publikace *Současné spisovatele knih pro děti a mládež* jsou méně srozumitelné; vyžadují textové znění příslušných otázek.

Seznam použité literatury a internetových zdrojů vcelku odpovídá normě. Avšak postrádám v něm recenze interpretovaných knih. V pramenech nejsou uvedeny tituly *Pohádky o vodě* (Praha: Brio, 1998) a *Medvěd Pěta a jeho přátelé* (Praha: Brio, 1999). Přílohy jsou funkční a pečlivě zpracované. Přesvědčivé dokládají spisovatelčinu významnou pozici v oblasti literární tvorby pro děti a mládež, teoretického a kritického myšlení a dětského čtenářství. Vzhledem k důležitosti ilustrace v dětských knížkách lze ocenit kopie přebalů. Úroveň práce výrazně snižují nedostatky stylistické (nedodržování zásad odborného slohu, neobratnost ve vyjadřování, výskyt bezobsažných a vágních klíčů), gramatické (že ji vyšlo; myšlenky, jež napadají a řeší dítě, které byly posloužity; že ji vyšlo a d.) a pravopisné (absence 28 čárek v interpunkci; fakty, které se psovi nezdáli; díky pochopení Karlovi situace; Zlatý Máj, muzických, Lagerloffová aj) a velké množství překlepů, prozrazující ledabylou korekturu.

Přes uvedené výhrady diplomovou práci Jany Sedláčkové doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **d o b ř e**

.....
podpis vedoucího diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 19. 5. 2008

Stupeň kvalifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------